

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСПОРТУ**

Кафедра «Економіка підприємств»

Приймук О.Р., Пацьора О.В.

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Методичні вказівки та завдання
до виконання контрольної роботи
для студентів напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»,
6.030506 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит»
та 6.030601 «Менеджмент» заочної форм навчання

Київ 2015

Приймук О.Р., Пацьора О.В. Методичні вказівки та завдання до виконання контрольної роботи для студентів напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030508 «Фінанси і кредит», 6.030506 «Облік і аудит» та 6.030604 «Менеджмент» заочної форм навчання / **Приймук О.Р., Пацьора О.В.** – К.: ДЕТУТ, 2014. – 32 с.

У методичній розробці наведені вимоги та методичні поради до виконання контрольної роботи, рекомендована структура виконання завдань контрольної роботи, перелік питань, що підлягають розробці та опрацюванню, рекомендована література та додатки.

Методичні вказівки розглянуто та затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств (протокол № 16 від 23 квітень 2014 р.) та на засіданні методичної комісії факультету економіки і менеджменту (протокол № 6 від 27 травня 2014 р.).

Укладачі: **Приймук О.Р.**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри «Економіка підприємств» ДЕТУТ
Пацьора О.В., старший викладач кафедри «Економіка підприємств» ДЕТУТ

Рецензенти: канд. економічних наук, доцент **Творонович В.І.**
д-р економічних наук, професор **Гурнак В.М.**

ЗМІСТ

ВСТУП

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

2. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Основні виробничі фонди підприємства

Завдання 2. Норматив оборотних коштів у виробничих запасів

Завдання 3. Оплата праці на підприємстві

Завдання 4. Витрати виробництва, ціна продукції та фінансові результати діяльності підприємства

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

ВИСНОВКИ

ЛІТЕРАТУРА

ВСТУП

Економіка підприємства являє собою комплекс взаємозв'язаних явищ, що зумовлюють рівень розвитку виробничих сил і конкретні форми виробничих відносин на підприємстві. Результативність діяльності підприємства, якість та конкурентоспроможність виробленої ним продукції залежать від раціонального використання його ресурсів та здійснення інноваційних процесів.

Метою викладання дисципліни є надання знань студентам з основних розділів прикладної економіки, організації та результативності діяльності підприємства, формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки.

Завданням викладення дисципліни «Економіка підприємства» є дати можливість отримати студентам знання про дії ринкового механізму в економіці, навчити їх творчо підходити до розв'язання різноманітних завдань на рівні підприємства, прищепити вміння набувати нові спеціальні знання, сприяти формуванню економічного мислення відповідно до вимог ринкової економіки, допомогти засвоїти методику проведення економічних досліджень, навчити економічно обґрунтовувати прийняття господарських рішень.

Студент повинен знати: основні економічні закони та закономірності, механізм їх вияву, основні категорії економіки підприємств, системи показників, які їх характеризують, методику розрахунку цих показників.

Студент повинен вміти; аналізувати суть і тенденції економічних явищ в у виробництві, визначати ефективність виробництва тієї чи іншої продукції, здійснення різних видів діяльності, розрахувати той чи інший показник рівня й ефективності виробництва продукції або виконання робіт, економічно обґрунтувати шляхи раціонального використання виробничих ресурсів підприємств, скласти бюджет виробництва окремих видів продукції чи виконання робіт і розрахувати економічно доцільний рівень їх здійснення.

Мета запропонованих методичних вказівок – допомогти студентам економічних спеціальностей закріпити знання з економіки підприємства. Контрольна робота дозволяє перевірити рівень засвоєння студентами навчального матеріалу; їх уміння пов'язувати теорію економіки підприємства з вирішенням конкретних задач, які стоять перед підприємствами; виявити здібності студентів до творчого мислення та широту погляду на процеси та явища економіки; сприяти самостійному аналізу різноманітних процесів у сфері діяльності підприємств; допомогти в набутті вміння формувати конкретні пропозиції, спрямовані на зростання ефективності господарювання підприємств.

Методичні вказівки розроблені відповідно до навчальних програм курсу «Економіка підприємства», в основу яких покладені методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030506 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит та 6.030601 «Менеджмент» денної та заочної форм навчання.

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Метою виконання контрольної роботи є поглиблення знань студентів з дисципліни «Економіка підприємства», набуття навичок самостійного використання отриманих теоретичних знань. Написання контрольної роботи є однією з форм самостійної роботи студентів і має сприяти набуттю майбутніми спеціалістами вміння самостійно працювати з навчальною і спеціальною літературою.

Контрольна робота є підсумковою індивідуальною роботою з дисципліни «Економіка підприємства», яка свідчить, що студент засвоїв необхідний обсяг знань з зазначеної дисципліни, вміє оперувати набутими знаннями у практичній діяльності на підприємстві. Контрольна робота виконується на основі індивідуального завдання. Студент визначає свій варіант завдання за допомогою останньої та передостанньої цифр залікової книжки.

Структура роботи:

- титульний аркуш затвердженої форми;
- зміст;
- вступ, де обґрунтовують актуальність обраної теми, мету і зміст поставлених завдань, формулюють об'єкт і предмет дослідження;
- основна частина (складається з теоретичної і практичної частини);
- висновок (вміщує найважливіші результати, отримані по кожному завданню);
- список літератури, що була використана при виконанні роботи, розміщується в алфавітному порядку згідно з встановленими стандартами оформлення бібліографічних літературних джерел.

Робота може бути написана власноручно чи набрана на комп'ютері (комп'ютерний набір – 14-й кегль, шрифт – Times New Roman). Абзацний відступ повинен бути однаковим протягом усього тексту роботи на аркушах формату А4 (210 x 297 мм) з нумерацією сторінок в правому нижньому куті, загальний обсяг роботи має складати 20–25 сторінок. Робота, подана в рукописному варіанті, має бути написана чітким, розбірливим почерком. Використання скорочень заборонено, крім скорочень прийнятих державними стандартами друкованого тексту на стандартних аркушах формату А4.

2. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

2.1. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

У теоретичній частині контрольної роботи передбачається висвітлення питань теорії та практики господарювання на рівні підприємства; конкретних форм і методів господарювання, принципів формування і використання виробничого потенціалу; взаємодії всіх видів ресурсів; організації та ефективності господарсько-економічної діяльності підприємства.

Студент повинен розкрити питання, що характеризують загальні закономірності та тенденції розвитку економіки в умовах переходу до ринкових відносин, але й розуміти прояви загальних та специфічних економічних законів у практичній діяльності підприємства, завчасно виявити тенденції та можливості підвищення ефективності виробництва.

Студент визначає свій варіант завдання за допомогою останньої та передостанньої цифр залікової книжки. Вибір теоретичного питання здійснюється за допомогою табл. 1.1. На перетині рядка та стовпчика оберіть номер питання, зміст якого слід розкрити. Відповідь на теоретичне питання повинна розкривати питання по суті, бути повною, вичерпною, але одночасно стислою, і займати не більше п'яти сторінок тексту. Основний критерій якості підготовки теоретичної відповіді – розуміння самим студентом сутності відповіді на питання.

Таблиця 1.1

Варіанти теоретичної частини контрольної роботи

Передостання цифра залікової книжки	Номер питання									
	Остання цифра залікової книжки									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0, 5	1, 41	36, 24	17, 30	41, 9	24, 37	30, 1	21, 36	40, 17	9, 36	37, 5
1, 8	35, 18	2, 31	42, 20	18, 39	31, 10	20, 35	29, 2	8, 42	39, 2	10, 49
2, 7	16, 32	43, 19	3, 47	32, 11	19, 38	47, 16	7, 43	28, 3	11, 43	38, 11
3, 6	44, 4	15, 46	33, 6	4, 27	46, 22	6, 44	48, 15	12, 33	27, 15	22, 43
4, 9	25, 45	34, 5	14, 50	45, 23	5, 26	50, 25	13, 34	49, 14	23, 34	26, 38

Тематика теоретичної частини контрольної роботи для студентів напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»,

1. Відмінні особливості підприємства як економічної системи.
2. Засоби та механізми регулювання господарської діяльності підприємства в Україні.
3. Сутність свободи підприємницької діяльності.
4. Визначення сутності підприємництва. Характеристика основних функцій та принципів підприємництва.
5. Види та форми підприємництва.

6. Мале та середнє підприємництво.
7. Культура підприємництва.
8. Характеризуйте види підприємств за різними ознаками.
9. Поняття зовнішнього середовища.
10. Чинники, що визначають складність зовнішнього середовища.
11. Найбільш поширені моделі зовнішнього середовища економічної системи.
12. Особливості здійснення управління підприємством.
13. Трудовий колектив, його роль в управлінні підприємством.
14. Методи управління підприємством.
15. Структура організаційного управління підприємством.
16. Основні способи визначення цілей управління підприємством.
17. Напрями впливу механізму управління.
18. Назвіть п'ять основних типів ринків і дайте їм характеристику.
19. Назвіть елементно-технологічні форми ринку і дайте їм характеристику.
20. Охарактеризуйте принципи поведінки суб'єктів господарювання на ринку.
21. Обґрунтуйте необхідність забезпечення належної якості товару.
22. Характеристику абсолютного, відносного, перспективного та оптимального рівня якості продукції.
23. Методи визначення якості продукції.
24. Елементи економічного механізму управління якістю продукції.
25. Назвіть основні напрями товарної політики.
26. Фактори формування товарної стратегії підприємства.
27. Цілі та принципи цінової політики підприємства.
28. Охарактеризуйте типові цінові стратегії підприємства.
29. Методи ціноутворення.
30. Особливості планування діяльності підприємства.
31. Охарактеризуйте методи прогнозування діяльності підприємства.
32. Мета та цілі бізнес-планування.
33. Особливості формування виробничої програми підприємства в умовах ринку.
34. Основні показники вимірювання виробничої програми підприємства.
35. Персонал підприємства, джерела набору та поповнення персоналу підприємства.
36. Чинники забезпечення підвищення продуктивності праці на підприємстві.
37. Мотивація як основа поведінки людини. Класичні моделі мотивації трудової діяльності.
38. Визначення продуктивності праці та розкрийте її економічний зміст.
39. Державне регулювання питань оплати праці?
40. Визначення тарифної системи оплати праці на підприємстві.
41. Зміст, форми та системи оплати праці на підприємстві.

42. Призначення та сфери застосування доплат та надбавок.
43. Значення нематеріальних активів для сучасної системи господарювання.
44. Методи оцінки нематеріальних активів.
45. Сутність основних засобів та їх призначення на підприємстві.
46. Сутність амортизації основних фондів підприємства.
47. Сутність показників ефективності використання основних фондів.
48. Поняття «оборотні фонди» підприємства та їх елементи.
49. Проблеми підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства.
50. Нормування оборотних коштів підприємства.

**Тематика теоретичної частини контрольної роботи
для студентів напрямів підготовки
6.030506 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит»**

1. Поняття та цілі діяльності підприємств. Основні напрямки діяльності підприємства.
2. Створення, ліквідація та реорганізація підприємства. Принципи управління підприємством.
3. Сутність, значення та організаційно-правові форми здійснення підприємницької діяльності.
4. Види підприємства та їх класифікація. Економічні особливості різних видів підприємств.
5. Складові зовнішнього середовища господарювання підприємства. Вплив зовнішнього середовища на діяльність підприємства.
6. Поняття та основа класифікації методів управління. Змістова характеристика окремих методів управління.
7. Загальна характеристика організаційної структури управління. Типи організаційних структур управління.
8. Поняття та функції ринку їх класифікація; інфраструктура ринку.
9. Характеристика продукції; фактори впливу на вибір продукції споживачем.
10. Загальна характеристика ціни, види цін. Методи ціноутворення на продукцію, цінова стратегія підприємства.
11. Сутність, принципи та методи прогнозування.
12. Специфічні принципи, види та методи планування на підприємстві.
13. Загальна характеристика виробничої програми.
14. Маркетингова діяльність і формування програми випуску продукції (надання послуг).
15. Поняття, класифікація та структура персоналу. Визначення чисельності окремих категорій працівників.
16. Сучасна кадрова політика підприємства, система управління персоналом на підприємстві.

17. Сутність продуктивності праці, класифікація чинників динаміки продуктивності праці.

18. Поняття та функції сучасної політики оплати праці. Основи організації оплати праці.

19. Форми та системи оплати праці, застосування доплат і надбавок, принципи формування системи преміювання.

20. Поняття та види нематеріальних ресурсів.

21. Цілі, особливості та методи оцінки нематеріальних активів.

22. Виробничі фонди підприємства та їхня вартісна оцінка.

23. Класифікація і структура основних фондів виробництва.

24. Показники ефективності використання основних фондів; напрямки інтенсифікації відтворення основних фондів.

25. Склад і структура оборотних фондів; нормування оборотних фондів;

26. Ефективність використання оборотних фондів.

27. Характеристика інвестицій; різновиди і структура капітальних вкладень; обчислення необхідного обсягу виробничих інвестицій.

28. Загальна характеристика цінних паперів; формування і функціонування фондового ринку.

29. Оцінка ефективності виробничих і фінансових інвестицій.

30. Поняття та класифікація інноваційних процесів. Ефективність технічних нововведень.

31. Сутнісна характеристика техніко-технологічної бази виробництва; складові й тенденції розвитку техніко-технологічної бази.

32. Суть і види лізингу, організаційно-правові основи здійснення лізингових операцій.

33. Поняття, види та чинники формування виробничої потужності підприємства.

34. Форми і системи матеріально-технічного забезпечення; обчислення потреби в матеріалах.

35. Запаси матеріалів та регулювання запасів; логістичні системи забезпечення виробництва.

36. Структура та принципи організації виробничого процесу.

37. Організаційні типи виробництва, виробничий цикл та його структура.

38. Суть, показники та методи оцінювання якості продукції.

39. Конкурентоспроможність продукції, ефективність і способи її підвищення.

40. Витрати та собівартість продукції; класифікація витрат.

41. Система управління витратами, формування і контроль витрат за місцями та центрами відповідальності.

42. Сутність і методи калькулювання, методика обчислення основних статей калькуляції.

43. Характеристика та планування фінансової діяльності.

44. Сутність, показники, джерела і напрямки використання прибутку.

45. Сутність та інформаційна база оцінки фінансово-економічного стану підприємства.

46. Види ефективності виробництва, вимірювання ефективності діяльності; оцінка соціальної ефективності.

47. Класифікація та загальна характеристика ефективності виробництва.

48. Інноваційний розвиток підприємств; оновлення продукції підприємства в сучасних умовах.

49. Необхідність, сутність і мета реструктуризації підприємства; форми і види реструктуризації.

50. Поняття, цілі та складові економічної безпеки підприємства; методологія оцінки рівня економічної безпеки.

Тематика теоретичної частини контрольної роботи

для студентів напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент»

1. Підприємство як суб'єкт господарювання, його місце в системі ринкових відносин.

2. Організаційно-економічні умови функціонування підприємств.

3. Зовнішнє середовище функціонування підприємства, його характеристика.

4. Ринок та його інфраструктура: торговельно-посередницька, виробнича, фінансово-кредитна, інформаційно-інноваційна, соціальна та інші.

5. Види підприємства та їх класифікація. Економічні особливості різних видів підприємств. Об'єднання підприємств.

6. Напрями та види діяльності підприємства, права в питаннях планування та розвитку, залучення та використання ресурсів, розпорядження прибутком.

7. Зміст та основні принципи планування діяльності підприємства.

8. Поняття та види планів, систематизація планів підприємства.

9. Цільові характеристики діяльності підприємства, їх класифікація, вимоги до формування.

10. Стратегічне планування діяльності підприємства. Тактичне та оперативне планування. Система планів економічного та соціального розвитку підприємства.

11. Методи планування окремих показників господарсько-фінансової діяльності. Оцінка якості планів підприємства.

12. Загальна характеристика, систематизація та методи вимірювання продукції, що виробляє та реалізує підприємство.

13. Товарна політика підприємства і механізм її здійснення.

14. Життєвий цикл товару та його значення для розробки товарної політики підприємства. Розробка товарної марки та здійснення її правової охорони.

15. Зміст, завдання, місце та інформаційне забезпечення обґрунтування виробничої програми.

16. Маркетинговий аналіз як передумова формування програми випуску продукції.
17. Фактори, що визначають обсяги виробництва та реалізації продукції. Планування параметрів виробничої програми: послідовність, методи.
18. Ресурсне забезпечення виробничої програми підприємства.
19. Визначення потреби підприємства у матеріальних ресурсах. Обґрунтування оптимальної партії постачання матеріальних ресурсів.
20. Оперативне виробниче планування обсягів, ритмічності виробництва та сезонності реалізації продукції.
21. Резерви зростання обсягів виробництва та реалізації продукції.
22. Поняття виробничої потужності підприємства, його структурних підрозділів, окремих ланок, основного виду обладнання.
23. Системи і методи визначення потужності підприємства. Фактори, що впливають на ефективність використання виробничої потужності.
24. Поняття та види економічних ресурсів. Критерії оптимізації структури ресурсного потенціалу.
25. Чинники, що обумовлюють рівень використання ресурсного потенціалу. Основні напрями підвищення ефективності ресурсного потенціалу підприємства.
26. Трудові ресурси підприємства та характеристика їх видів.
27. Принципи і завдання формування трудових ресурсів в умовах ринкової економіки. Фактори, що впливають на формування трудових ресурсів.
28. Продуктивність праці: сутність, значення, показники виміру. Фактори, що впливають на продуктивність праці та їхня класифікація.
29. Основні напрями підвищення продуктивності праці та ефективності трудових ресурсів підприємства.
30. Методи нормування витрат праці на підприємстві. Форми мотивації праці робітників.
31. Системи оплати праці та їхня характеристика.
32. Тарифна система, її зміст, призначення та використання на підприємстві.
33. Методичні інструменти аналізу чисельності та фонду оплати праці підприємства.
34. Штатний розклад, його призначення та порядок складання. Методи планування фонду оплати праці.
35. Шляхи раціоналізації витрат у складі фонду оплати праці підприємства.
36. Сутність активів підприємства та їхнє місце в системі ресурсного забезпечення діяльності. Класифікація активів підприємства.
37. Сутність, склад та класифікація необоротних активів підприємства.
38. Сутність, класифікація та особливості відтворення основних засобів підприємства.
39. Амортизація як інструмент відтворення основних засобів та джерело формування фінансових ресурсів: поняття, методи нарахування.

40. Методичні інструменти оцінки стану, руху та ефективності використання основних засобів підприємства.

41. Нематеріальні активи підприємства: сутність, класифікація, призначення, особливості формування та відтворення.

42. Довгострокові фінансові інвестиції підприємства: поняття, класифікація, методи оцінки.

43. Оборотні активи підприємства: економічна сутність та класифікація.

44. Запаси як складова ресурсного забезпечення підприємства: сутність, класифікація, види вартості та методи оцінювання вибуття.

45. Дебіторська заборгованість підприємства як складова економічних ресурсів підприємства: сутність, склад, види вартості, призначення та класифікація.

46. Сутність понять витрати, поточні та капітальні витрати підприємства, виробнича собівартість продукції, послуг і робіт.

47. Показники собівартості продукції та порядок їх обчислення.

48. Поняття калькулювання продукції підприємства. Методи калькулювання собівартості.

49. Фактори, що впливають на формування поточних витрат підприємства. Шляхи раціоналізації складу витрат підприємства.

50. Кошторис витрат виробництва: поняття, склад та методика складання.

2.2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Завдання 1. Основні виробничі фонди підприємства

Для виконання практичних завдань необхідно скористатись даними табл. 1.1 –1.3 додатка А (свій варіант) і з їхньою допомогою визначити:

- 1.1. Середньорічну вартість основних виробничих фондів.
- 1.2. Загальні показники використання основних виробничих фондів:
 - а) фондівіддачу;
 - б) фондомісткість;
 - в) фондоозброєність праці.
- 1.3. Розрахувати такі коефіцієнти:
 - а) коефіцієнт оновлення основних фондів;
 - б) коефіцієнт вибуття основних фондів;
 - в) коефіцієнт приросту основних фондів.
- 1.4. Визначити річну суму амортизаційних відрахувань на підприємстві.

1.1. Середньорічну вартість основних виробничих фондів необхідно розрахувати тому, що у процесі функціонування підприємства протягом облікового року фонди можуть змінювати свою натуральну та вартісну форми за рахунок введення протягом року нових одиниць обладнання (для удосконалення їх складу) або виведення з експлуатації морально застарілих чи зношених одиниць. Облік основних фондів потребує врахування цих обставин для визначення розмірів амортизації, калькулювання собівартості продукції, обчислення показників ефективності використання основних фондів. Для цього на підприємстві розраховується середньорічна вартість основних фондів ($B_{сер}^{OF}$):

Середньорічна вартість основних фондів підприємства розраховується за формулою:

$$B_{сер}^{OF} = B_{п.р.}^{OF} + B_{введ}^{OF} \cdot \frac{M_{вв}}{12} - B_{вив}^{OF} \cdot \frac{M_{вив}}{12}; \quad (2.1)$$

де $B_{п.р.}^{OF}$ – вартість основних фондів на початок звітнього року;

$B_{введ}^{OF}$ – вартість основних фондів, що вводяться протягом року, тис. грн;

$B_{вив}^{OF}$ – вартість основних фондів, виведених з експлуатації за звітний період, тис. грн;

$M_{вв}$ – кількість повних місяців, протягом яких введені основні фонди функціонували у звітньому році на підприємстві;

$M_{вив}$ – кількість повних місяців, протягом яких виведені основні фонди не функціонували у звітньому році на підприємстві.

1.2. Загальні показники ефективності використання основних виробничих фондів (фондовіддача, фондомісткість, фондоозброєність праці) характеризують результати діяльності підприємства, його прибутковість. Вони

віддзеркалюють стан використання наявних основних фондів і розраховуються таким чином:

а) фондовіддача – характеризує обсяг валової продукції підприємства, що виробляється у розрахунку на 1 грн. основних фондів підприємства, і визначається (згідно з обраним варіантом див. табл. 1.1 – 1.3) за формулою:

$$\Phi_{\text{в}} = \frac{O_{\text{вп}}}{B_{\text{сер}}^{\text{оф}}}, \quad (1.2)$$

де $O_{\text{вп}}$ – обсяг валової продукції підприємства, тис. грн;

$B_{\text{сер}}^{\text{оф}}$ – середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн;

б) фондомісткість (або фондоємність) – є оберненим показником до фондовіддачі та розраховується за формулою:

$$\Phi_{\text{м}} = \frac{1}{\Phi_{\text{в}}} = \frac{B_{\text{сер}}^{\text{оф}}}{O_{\text{вп}}}; \quad (1.3)$$

в) фондоозброєність праці – визначає розмір вартості основних виробничих фондів у розрахунку на одну працюючу людину на підприємстві, розраховується за формулою:

$$\Phi_{\text{о}} = \frac{B_{\text{сер}}^{\text{оф}}}{Ч}; \quad (1.4)$$

де $B_{\text{сер}}^{\text{оф}}$ – середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн;

$Ч$ – чисельність промислово-виробничого персоналу (працюючих на підприємстві), осіб.

1.3. Коефіцієнти оновлення основних фондів, приросту та вибуття основних фондів характеризують рух основних фондів на підприємстві за звітний період. Їх визначення необхідне для аналізу стану основних фондів підприємства, пошуку шляхів підвищення ефективності використання фондів. Розраховуються за такими формулами:

а) *коефіцієнт оновлення основних фондів* – дає оцінку стану основних фондів:

$$K_{\text{он}} = \frac{B_{\text{вв}}^{\text{оф}}}{B_{\text{к.р.}}^{\text{оф}}}, \quad (1.5)$$

де $B_{\text{вв}}^{\text{оф}}$ – вартість введених протягом року основних фондів, тис. грн,

$V_{к.р.}^{оф}$ – вартість основних фондів на кінець року, тис. грн.

б) *коефіцієнт вибуття* характеризує рух основних фондів на підприємстві в залежності від їх зношення:

$$K_{виб} = \frac{B_{виб}^{оф}}{B_{п.р.}^{оф}}, \quad (1.6)$$

де $B_{виб}^{оф}$ – вартість виведених з експлуатації основних фондів протягом року, грн.;

$B_{п.р.}$ – вартість основних фондів підприємства на початок року, тис. грн.

в) *коефіцієнт приросту основних фондів* – характеризує зміни в якісному стані основних фондів підприємства за звітний рік:

$$K_{прир} = \frac{B_{в}^{оф} - B_{виб}^{оф}}{B_{к.р.}^{оф}}, \quad (1.7)$$

де $B_{в}^{оф}$ – вартість введених протягом року основних фондів, тис. грн;

$B_{виб}^{оф}$ – вартість виведених з експлуатації основних фондів протягом року, тис. грн;

$B_{к.р.}^{оф}$ – вартість основних фондів на кінець року, тис. грн;

1.4. Річна сума амортизаційних відрахувань розраховується на всіх виробничих підприємствах з метою відшкодування зношення основних фондів протягом року. Її розмір залежить від встановленої норми амортизації і визначається із залежності:

$$A = \frac{B_{сер}^{оф} \times H_a}{100}, \quad (1.8)$$

де $B_{сер}^{оф}$ – середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн;

H_a – середня норма амортизації основних фондів, % (див. табл. 1.3).

Завдання 2. Норматив оборотних коштів у виробничих запасах

2.1. Визначення нормативу виробничих запасів – За допомогою табл. 2.1 – 2.3 додатка Б визначити норматив виробничих запасів (сировини і матеріалів) у натуральному й вартісному вираженні.

Для цього потрібно визначити *середньодобове споживання матеріалів*, що визначається за формулою:

$$M_{д} = \frac{M_{заг}}{360}, \quad (2.1)$$

де $M_{д}$ – середньодобове споживання матеріалів, кг;

$M_{заг}$ – загальна річна потреба в даному виді матеріалів у натуральних одиницях виміру, кг.

Транспортний запас створюється на період з моменту оплати виставленого постачальником рахунку до прибуття вантажу на склад підприємства. На практиці його величина визначається на основі фактичних даних за попередній рік:

$$Z_{поточ} = M_{д} \cdot T_{тр}, \quad (2.2)$$

де $Z_{тр}$ – транспортний запас, кг;

$M_{д}$ – середньодобове споживання матеріалів, кг;

$T_{тр}$ – термін транспортування.

Поточний запас є найбільшим за розміром створюється він для забезпечення безперебійного процесу виробництва матеріальними ресурсами в період між двома черговими поставками:

$$Z_{поточ} = M_{д} \cdot T_{с\,поточ}, \quad (2.3)$$

де $Z_{поточ}$ – поточний запас, кг;

$T_{с\,поточ}$ – середньозважений поточний запас в днях, який можна визначити, як відношення середньозваженого інтервалу між двома суміжними поставками, що визначається за формулою:

$$T_{с\,поточ} = \frac{I}{2}, \quad (2.4)$$

Підготовчий (технологічний) запас створюється на період необхідний для приймання, складування та підготовки до виробничого використання (надання сировині якостей, за яких можливе її використання).

$$Z_{підгот} = M_{д} \cdot T_{підгот}, \quad (2.5)$$

де $Z_{підгот}$ – підготовчий запас, кг;

$T_{підгот}$ – термін підготовки.

Резервний (страховий запас) формується на випадок можливих перебоїв у постачанні (інших непередбачених обставин). Величина резервного запасу визначається:

а) на основі середнього відхилення фактичного інтервалу поставки від планового (передбаченого договором);

б) на основі підрахунку днів, необхідних для оформлення замовлення та доставку матеріалів від постачальника до споживача,

$$Z_{CT} = M_d \cdot T_{CT}, \quad (2.6)$$

де Z_{CT} – страховий (резервний) запас, кг;
 T_{CT} – дні резервного запасу (період зриву поставок).

Сукупний виробничий запас дорівнює сумі всіх видів запасів за формулою:

$$Z_{СВЗ} = Z_{TR} + Z_{ПОТОЧ} + Z_{ПІДГОТ} + Z_{СТР}$$

Знаючи нормативну величину виробничих запасів у натуральних вимірниках, можна подати їх у вартісному виразі, а потім обчислити загальний норматив оборотних коштів у виробничих запасах.

Норматив оборотних коштів у виробничих запасах, які відносять до оборотних засобів, визначають добутком середньодобового споживання матеріалів у вартісному вираженні на норму їхнього запасу в днях:

$$H_z = M_d \cdot Z_{СВЗ}, \quad (2.7)$$

де M_d – середньодобове споживання матеріалів у вартісному вимірі, грн;
 $Z_{СВЗ}$ – загальна норма запасів у днях, кг.

Середньодобове споживання матеріалів у вартісному вираженні визначається добутком середньодобового споживання матеріалів в натуральному виразі на середню вартість матеріалів (табл. 2.2 дод. Б).

Завдання 3. Оплата праці на підприємстві

3.1. Визначення фонду тарифної заробітної плати робітників-погодинників необхідне для планування загального фонду оплати праці підприємства. Погодинна форма оплати праці застосовується в разі коли недоцільно нормувати роботи або вони взагалі не піддаються нормуванню. Фонд тарифної заробітної плати погодинників розраховується за формулою:

$$\Phi_{т.пог.} = Ч \times \Phi_{\delta} \times ТС n_1 \times K_{с.n_1}, \quad (3.1)$$

де $Ч$ – чисельність працюючих, чол.;
 Φ_{δ} – дійсний фонд робочого часу робітника;
 $ТС n_1$ – годинна тарифна ставка погодиннику першого розряду, грн./год.
 $K_{с.n_1}$ – середній тарифний коефіцієнт погодинників.

3.2. Фонд тарифної заробітної плати робітників-відрядників розраховується для визначення загального фонду оплати праці.

В Україні затверджено Єдину тарифну сітку оплати праці робітників, службовців, спеціалістів, керівників за загальними (наскрізними) професіями та посадами, що забезпечує єдині умови оплати праці цих категорій працівників незалежно від галузей виробництва. Тарифна сітка містить 15 тарифних коефіцієнтів значеннями від 1 до 4,01.

Фонд заробітної плати відрядників визначається за формулою:

$$\Phi_{m.v.} = T \times TC_{\epsilon 1} \times K_{c.v.}, \quad (3.2)$$

де T – сумарна трудомісткість робіт, н-год/рік;

$TC_{\epsilon 1}$ – годинна тарифна ставка відрядника першого розряду, грн/год;

$K_{c.v.}$ – середній тарифний коефіцієнт відрядників;

Сумарна трудомісткість робіт розраховується за такою формулою:

$$T = N \times t, \quad (3.3)$$

де N – річна програма випуску виробів, од.;

t – норма часу, год. (див. табл. 3.5)

2.3. Загальний фонд оплати праці підприємства складається із фондів тарифної заробітної плати погодинників і відрядників та суми доплат. Фонд оплати праці підприємства ($\Phi_{\text{з}}$) визначається за такою формулою:

$$\Phi_{\text{з}} = (\Phi_{m.n} + \Phi_{m.v.}) \times K_{\text{доп.}} \times K_{\text{д}} \times K_{c.з}, \quad (3.4)$$

де $K_{\text{доп.}}$ – коефіцієнт додаткової заробітної плати;

$K_{\text{д}}$ – коефіцієнт доплат;

$K_{c.з}$ – коефіцієнт відрахувань на соціальні заходи (1,375).

Завдання 4. Витрати виробництва, ціна продукції та фінансові результати діяльності підприємства

Виконання практичної частини завдання передбачає використання даних табл. 4.2 – 4.4:

4.1. Скласти калькуляцію собівартості виробів А і Б згідно з формою, що подана в табл. 4.1.

4.2. Визначити абсолютний розмір очікуваного прибутку, від реалізації одиниці виробів А і Б.

4.3. Розрахувати роздрібні ціни на вироби А і Б з урахуванням якості виробу і акцизного збору.

4.4. Розрахувати рентабельність виробництва всієї продукції

4.1. Складання калькуляції собівартості виробів А і Б необхідно для визначення власних витрат підприємства на виготовлення цих виробів. Саме

вони виступають головним ціноутворюючим фактором при встановленні ціни реалізації продукції. Завданням передбачено, використовуючи калькуляційну форму та дані табл. 4.2. скласти калькуляції на вироби А і Б (окремо). Отримані дані використати для встановлення роздрібною ціни на вироби А і Б.

Таблиця 4.1 – Калькуляційна форма виробу

№ статті	Найменування статті	Значення, грн.	
		А	Б
1	Основні та допоміжні матеріали (за мінусом зворотніх відходів)		
2	Покупні комплектуючі вироби та напівфабрикати		
3	Паливо і енергія та технологічні цілі		
4	Заробітна плата основних виробничих робітників		
5	Заробітна плата допоміжних виробничих робітників		
6	Відрахування на соціальні заходи		
7	Витрати на утримання і експлуатацію обладнання		
8	Загальновиробничі витрати		
9	Виробнича собівартість (сума цехової собівартості та загальногосподарських потреб)		
10	Невиробничі витрати		
11	Повна собівартість (сума виробничої собівартості та невиробничих витрат)		

Невиробничі витрати приймаються в розмірі 10 – 12% від виробничої собівартості продукції.

4.2. Визначення абсолютного розміру очікуваного прибутку, отриманого від реалізації одиниці виробів А і Б є наступним кроком для встановлення ціни кожного виробу і очікуваний рівень рентабельності за виробами, який заданий у табл. 4.2. Для цього використовуємо отримані підсумкові дані табл. 4.1. і очікуваний рівень рентабельності цих виробів.

$$П = C_n \frac{P_v}{100}, \quad (4.1)$$

де C_n – повна собівартість виробу;

P_v – рентабельність виробу.

4.3. Розрахування роздрібних цін на вироби А і Б здійснюємо на основі даних, отриманих від виконання попередніх двох пунктів та користуючись табл. 4.2 з урахуванням якості виробу, за формулою:

$$C_p = C_n + П + H_{в.я} + ПДВ + H_m, \quad (4.2)$$

де C_p – ціна продукції, грн;

$H_{в.я}$ – сума надбавки за високу якість, грн;
 $ПДВ$ – сума податку на додану вартість, грн;
 H_m – сума торговельної надбавки, грн.

4.4. Визначення рентабельності виробництва всієї продукції потрібно для визначення ефективності діяльності підприємства, його витрат на виробництво і збут виробів А і Б. Обчислення рентабельності слід розпочинати з визначення обсягу товарної продукції за виробами А і Б, для цього використовується розрахована роздрібна ціна виробів А і Б і дані річного випуску виробів, наведені у табл. 3.3, 3.4.

$$O_m = \sum_{i=1}^m C_{pi} \times N_i, \quad (4.3)$$

де C_p – ціна продукції, грн.

N_i – обсяг випуску продукції i -го виду в натуральному вираженні.

Наступним кроком є визначення собівартості товарної продукції. Вона розраховується шляхом використання розрахованої за допомогою калькуляції (табл. 3.1) повної собівартості і річного випуску виробів А і Б (табл. 4.3., 4.4.)

$$C_m = \sum_{i=1}^m C_{ni} \times N_i, \quad (4.4)$$

де m – кількість видів продукції підприємства;

C_{ni} – повна собівартість i -го виду продукції підприємства, грн.;

N_i – обсяг випуску продукції i -го виду в натуральному вираженні, шт.

Використовуючи отримані дані, визначаємо прибуток підприємства, який буде отриманий від реалізації всієї продукції:

$$P_p = O_m - C_m, \quad (4.5)$$

де O_m – обсяг товарної продукції, без врахування ПДВ та суми АЗ, грн;

C_m – собівартість товарної продукції.

Отримані дані є вихідними для виконання пункту 4.4. – розрахунку рентабельності виробництва продукції (виробів А і Б разом):

$$P_{в.н} = \frac{P_p}{C_m} \times 100, \quad (4.6)$$

де P_p – прибуток від реалізації всієї продукції підприємства, грн;

C_m – собівартість товарної продукції, грн.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота, перевіряється викладачем, і залежно від рівня повноти розкриття питань теми, зараховується або не зараховується. Якщо робота виконана не в повному обсязі або з помилками, вона обов'язково підлягає переробці відповідно до зауважень і повторному поданню на розгляд

Контрольна робота студентів оцінюється від 30 до 50 балів.

45 – 50 балів (відмінно) – робота своєчасно виконана і здана на перевірку, відповідає поставленому завданню і нормоконтролю. Відповідь побудована на основі ґрунтовного знання проблеми, що висвітлюється, основних понять та категорій, розуміння закономірностей процесів в ринкових умовах господарювання, грамотне, логічно-послідовне викладення теоретичного матеріалу, вміння пов'язувати його з практикою функціонування підприємства, а також робити узагальнення та висновки. На всі поставлені питання надана чітка обґрунтована відповідь.

37 – 44 балів (добре) – робота своєчасно виконана і відповідає поставленому завданню та нормоконтролю. Доповідь побудована на рівні самостійного мислення з елементами творчого пошуку, розуміння студентом основних закономірностей виробничо-економічних процесів, що відбуваються в діяльності підприємств. Допускаються окремі помилки та неточності при відповіді на поставлені комісією питання.

30 – 36 балів (задовільно) – робота відповідає поставленому завданню та нормоконтролю. Відповідь побудована на рівні загального сприйняття економічних ситуацій, недостатньо вірні формулювання, окремі незначні помилки у розрахунках, незнання другорядних понять і категорій.

0 – 29 балів (незадовільно) – робота не відповідає поставленому завданню та нормоконтролю. В розрахунках студент припускається значних помилок.

При перевірці контрольної роботи виставляється диференційна оцінка з кожного теоретичного питання та практичного завдання. Загальна оцінка визначається за національною та європейською кредитно-трансферною системою.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
81-75		
68-74	задовільно	
67-60		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ДОДАТОК А

Умовні дані для виконання завдання 1.2

Таблиця 1.1. Обсяг випуску валової продукції підприємства, тис. грн.

Передостання цифра № залікової книжки	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	10090	10190	10290	10390	10490	10590	10690	10790	10890	10990
2	10080	10180	10280	10380	10480	10580	10680	10780	10880	10980
3	10070	10170	10270	10370	10470	10570	10670	10770	10870	10970
4	10060	10160	10260	10360	10460	10560	10660	10760	10860	10960
5	10050	10150	10250	10350	10450	10550	10650	10750	10850	10950
6	10040	10140	10240	10340	10440	10540	10640	10740	10840	10940
7	10030	10130	10230	10330	10430	10530	10630	10730	10830	10930
8	10020	10120	10220	10320	10420	10520	10620	10720	10820	10920
9	10010	10110	10210	10310	10410	10510	10610	10710	10810	10910
0	10000	10100	10200	10300	10400	10500	10600	10700	10800	10900

Таблиця 1.2. Чисельність промислово-виробничого персоналу, осіб

Передостання цифра № залікової книжки	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	1000	1098	1124	1248	1016	1136	1256	1116	1236	1118
2	1012	1110	1112	1232	1004	1124	1244	1104	1224	1106
3	1024	1122	1090	1220	1086	1112	1232	1092	1212	1094
4	1036	1134	1078	1208	1074	1100	1220	1080	1200	1082
5	1048	1146	1066	1196	1062	1088	1208	1068	1188	1070
6	1060	1158	1054	1184	1050	1076	1196	1056	1176	1058
7	1072	1170	1042	1172	1038	1064	1184	1044	1164	1046
8	1084	1182	1030	1160	1036	1052	1172	1062	1152	1034
9	1096	1194	1018	1148	1014	1040	1160	1020	1140	1022
0	1108	1206	1006	1136	1002	1028	1148	1008	1128	1010

Таблиця 1.3. Інші вихідні дані до завдання 1.2

Показник	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Вартість основних виробничих фондів підприємства										
- на початок звітного року, тис. грн	6000	7200	6800	7400	6600	7600	6400	7800	6200	8000
- на кінець звітного року, тис. грн	6500	7600	7100	7600	7200	8050	6750	8050	6750	8550
Сума введених основних фондів, тис. грн.	750	600	650	400	750	650	600	550	850	850
Сума виведених основних фондів, тис. грн	250	200	350	200	150	200	250	300	300	250
Місяць, на перше число якого були: - введені основні фонди	Березень	Травень	Квітень	Червень	Лютий	Квітень	Травень	Червень	Лютий	Березень
- виведені основні фонди	Жовтень	Вересень	Серпень	Листопад	Серпень	Вересень	Листопад	Жовтень	Вересень	Листопад
Середня норма амортизації основних фондів – 1*%										

Примітка. * – передостання цифра залікової книжки.

Умовні дані для виконання завдання 2

Таблиця 2.1. Річна потреба в матеріалах, кг

Передостання цифра № залікової книжки	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	1090	1190	1290	1390	1490	1590	1690	1790	1890	1990
2	1080	1180	1280	1380	1480	1580	1680	1780	1880	1980
3	1070	1170	1270	1370	1470	1570	1670	1770	1870	1970
4	1060	1160	1260	1360	1460	1560	1660	1760	1860	1960
5	1050	1150	1250	1350	1450	1550	1650	1750	1850	1850
6	1040	1140	1240	1340	1440	1540	1640	1740	1840	1840
7	1030	1130	1230	1330	1430	1530	1630	1730	1830	1830
8	1020	1120	1220	1320	1420	1520	1650	1720	1820	1820
9	1010	1110	1210	1310	1410	1510	1630	1710	1810	1810
0	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1640	1700	1800	1800

Таблиця 2.2 – Середня вартість матеріалів, грн

Передостання цифра № залі- кової книжки	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	7090	5190	6290	4390	5490	6590	7690	5790	6890	4990
2	7080	5180	6280	4380	5480	6580	7680	5780	6880	4980
3	7070	5170	6270	4370	5470	6570	7670	5770	6870	4970
4	7060	5160	6260	4360	5460	6560	7660	5760	6860	4960
5	7050	5150	6250	4350	5450	6550	7650	5750	6850	4850
6	7040	5140	6240	4340	5440	6540	7640	5740	6840	4840
7	7030	5130	6230	4330	5430	6530	7630	5730	6830	4830
8	7020	5120	6220	4320	5420	6520	7650	5720	6820	4820
9	7010	5110	6210	4310	5410	6510	7630	5710	6810	4810
0	7000	5100	6200	4300	5400	6500	7640	5700	6800	4800

Таблиця 2.3. Вихідні дані для розрахунку різних видів запасів

Показник	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Поставка сировини й матеріалів, днів	20	22	24	26	28	30	12	14	16	18
Транспортування сировини, днів	1	2	3	3	2	1	1	2	2	1
Підготовка сировини до виробництва, днів	2	3	1	2	3	2	3	1	2	3
Страховий запас	Половина поточного запасу									

Вихідні дані для виконання практичної частини завдання 3

Таблиця 3.1. Дійсний фонд робочого часу для погодинників, год / рік

Передостання цифра № залі- кової книжки	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	1800	1810	1820	1830	1840	1850	1860	1870	1880	1890
2	1801	1811	1821	1831	1841	1851	1861	1871	1881	1891
3	1802	1812	1822	1832	1842	1852	1862	1872	1882	1892
4	1803	1813	1823	1833	1843	1853	1863	1873	1883	1893
5	1804	1814	1824	1834	1844	1854	1864	1874	1884	1894
6	1805	1815	1825	1835	1845	1855	1865	1875	1885	1895
7	1806	1816	1826	1836	1846	1856	1866	1876	1886	1896
8	1807	1817	1827	1837	1847	1857	1867	1877	1887	1897
9	1808	1818	1828	1838	1848	1858	1868	1878	1888	1898
0	1809	1819	1829	1839	1849	1859	1869	1879	1889	1899

Таблиця 3.2. Годинна тарифна ставка робітника-погодинника
1-го розряду грн / год.

Передостання цифра № залі- кової книжки	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	6,0	6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6	6,7	6,8	6,9
2	6,01	6,11	6,21	6,21	6,41	6,51	6,61	6,71	6,81	6,91
3	6,02	6,12	6,22	6,22	6,42	6,52	6,62	6,72	6,82	6,92
4	6,03	6,13	6,23	6,23	6,43	6,53	6,63	6,73	6,83	6,93
5	6,04	6,14	6,24	6,24	6,44	6,54	6,64	6,74	6,84	6,94
6	6,05	6,15	6,25	6,25	6,45	6,55	6,65	6,75	6,85	6,95
7	6,06	6,16	6,26	6,26	6,46	6,56	6,66	6,76	6,86	6,96
8	6,07	6,17	6,27	6,27	6,47	6,57	6,67	6,77	6,87	6,97
9	6,08	6,18	6,28	6,28	6,48	6,58	6,68	6,78	6,88	6,98
0	6,09	6,19	6,29	6,29	6,49	6,59	6,69	6,79	6,89	6,99

Таблиця 3.3. Середній тарифний коефіцієнт робітників з погодинною формою оплати праці

Передостання цифра № залікової книжки	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	2,5	2,6	2,7	2,8	2,9	3,0	3,1	3,2	3,3	3,4
2	2,51	2,61	2,71	2,81	2,91	3,01	3,11	3,21	3,31	3,41
3	2,52	2,62	2,72	2,82	2,92	3,02	3,12	3,22	3,32	3,42
4	2,53	2,63	2,73	2,83	2,93	3,03	3,13	3,23	3,33	3,43
5	2,54	2,64	2,74	2,84	2,94	3,04	3,14	3,24	3,34	3,44
6	2,55	2,65	2,75	2,85	2,95	3,05	3,15	3,25	3,35	3,45
7	2,56	2,66	2,76	2,86	2,96	3,06	3,16	3,26	3,36	3,46
8	2,57	2,67	2,77	2,87	2,97	3,07	3,17	3,27	3,37	3,47
9	2,58	2,68	2,78	2,88	2,98	3,08	3,18	3,28	3,38	3,49
0	2,59	2,69	2,79	2,89	2,99	3,09	3,19	3,29	3,39	3,49

Таблиця 3.4. Чисельність робітників з погодинною формою оплати праці, чол

Передостання цифра № залікової книжки	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
2	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
3	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
4	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
5	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
6	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
7	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89
8	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99
9	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109
0	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110

Таблиця 3.5. Вихідні дані для розрахунку трудомісткості робіт

Показник	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Річна програма випуску виробів, од.	4890*0	4473*0	4125*0	3830*0	3578*0	3360*0	3168*0	3000*0	2850*0	2715*0
Норма часу, хв	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38

Примітка. * – передостання цифра залікової книжки.

Таблиця 3.6. Годинна тарифна ставка робітника-відрядника 1-го розряду грн / год.

Передостання цифра № залікової книжки	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	7,5	7,6	7,7	7,8	7,9	8,0	8,1	7,2	7,3	7,4
2	7,51	7,61	7,71	7,81	7,91	8,01	8,11	7,21	7,31	7,41
3	7,52	7,62	7,72	7,82	7,92	8,02	8,12	7,22	7,32	7,42
4	7,53	7,63	7,73	7,83	7,93	8,03	8,13	7,23	7,33	7,43
5	7,54	7,64	7,74	7,84	7,94	8,04	8,14	7,24	7,34	7,44
6	7,55	7,65	7,75	7,85	7,95	8,05	8,15	7,25	7,35	7,45
7	7,56	7,66	7,76	7,86	7,96	8,06	8,16	7,26	7,36	7,46
8	7,57	7,67	7,77	7,87	7,97	8,07	8,17	7,27	7,37	7,47
9	7,58	7,68	7,78	7,88	7,98	8,08	8,18	7,28	7,38	7,49
0	7,59	7,69	7,79	7,89	7,99	8,09	8,19	7,29	7,39	7,49

Таблиця 3.7. Середній тарифний коефіцієнт робітника з відрядною формою оплати праці

Передостання цифра № залікової книжки	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	2,6	2,7	2,8	2,9	3,0	3,1	3,2	3,3	3,4	3,5
2	2,61	2,71	2,81	2,91	3,01	3,11	3,21	3,31	3,41	3,51
3	2,62	2,72	2,82	2,92	3,02	3,12	3,22	3,32	3,42	3,52
4	2,63	2,73	2,83	2,93	3,03	3,13	3,23	3,33	3,43	3,53
5	2,64	2,74	2,84	2,94	3,04	3,14	3,24	3,34	3,44	3,54
6	2,65	2,75	2,85	2,95	3,05	3,15	3,25	3,35	3,45	3,55
7	2,66	2,76	2,86	2,96	3,06	3,16	3,26	3,36	3,46	3,56
8	2,67	2,77	2,87	2,97	3,07	3,17	3,27	3,37	3,47	3,57
9	2,68	2,78	2,88	2,98	3,08	3,18	3,28	3,36	3,48	3,58
0	2,69	2,79	2,89	2,99	3,09	3,19	3,29	3,38	3,49	3,59

Таблиця 3.8. Інші вихідні дані до завдання 3

Показник	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Коефіцієнт додаткової заробітної плати	1,1*	1,2*	1,1*	1,2*	1,1*	1,3*	1,1*	1,2*	1,2*	1,1*
Коефіцієнт доплат	1,2*	1,1*	1,2*	1,3*	1,2*	1,1*	1,2*	1,12*	1,2*	1,2*

Примітка: * – остання цифра залікової книжки.

Таблиця 4.2. Вихідні дані до завдання 4

Показники	Види	Остання цифра номера залікової книжки									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Витрати основних і допоміжних матеріалів (за мінусом повернутих відходів), грн	А	20*4,7	20*5,6	20*6,5	20*7,4	20*8,3	20*9,2	20*3,8	20*2,9	20*1,1	21*0,1
	Б	24*5,6	24*2,4	24*1,2	24*4,5	24*2,3	24*7,8	24*9,1	24*6,7	24*8,9	24*0,8
Покупні комплектуючі вироби та напівфабрикати, грн	А	2*9,6	3*0,1	2*8,3	2*9,5	3*0,2	2*8,4	2*9,6	3*0,3	2*8,6	2*9,7
	Б	3*2,1	3*6,1	3*5,2	3*4,9	3*6,2	3*4,8	3*5,3	3*6,3	3*4,7	3*5,4
Витрати палива та енергії на технологічні цілі, грн	А	8*1,5	8*2,1	8*1,6	8*1,4	8*2,3	8*1,3	8*1,3	8*1,7	8*2,2	8*1,2
	Б	9*7,8	9*8,1	9*7,7	9*7,6	9*8,6	9*7,6	9*7,5	9*8,3	9*7,3	9*7,1
Витрати на заробітну плату основних виробничих робітників	А	4*1,3	4*1,5	4*2,1	4*1,6	4*1,7	4*2,2	4*1,8	4*1,9	4*2,3	4*1,2
	Б	4*9,6	5*0,1	4*9,5	4*9,7	5*0,2	4*9,4	4*9,8	5*0,3	4*9,3	4*9,9
Витрати на заробітну плату допоміжних виробничих робітників, грн	А	2** ,8	2** ,75	2** ,85	2** ,76	2** ,86	2** ,79	2** ,89	2** ,78	2** ,88	2** ,9
	Б	3** ,4	3** ,35	3** ,45	3** ,36	3** ,46	3** ,39	3** ,49	3** ,38	3** ,48	3** ,5

Примітка. * – остання цифра залікової книжки;
 ** – передостання цифра залікової книжки.

Закінчення табл. 4.2.

Показники		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Витрати на утримання і експлуатацію обладнання	А	418,2	428,9	438,3	448,8	458,4	468,7	478,5	488,6	498,1	409,1
	Б	517,8	527,1	537,9	547,2	257,3	567,7	577,6	587,4	597,5	508,1
Загальновиробничі витрати, грн	А	214,6	224,1	234,9	244,2	254,8	264,3	274,7	284,9	294,5	205,1
	Б	219,5	229,1	239,9	249,2	259,8	269,3	279,7	289,9	299,6	300,1
Рівень рентабельності виробу, %	А	10	12	11	14	13	16	15	18	17	19
	Б	20	24	22	25	27	26	28	29	23	21
Надбавка за високу якість, %	А	7	9	8	10	12	11	13	14	9,5	12,5
	Б	7,7	8,5	9,2	12,3	11,8	13,5	10,2	7,5	8,8	10,5
Торговельна надбавка до вільної відпускної ціни з ПДВ, %	А	9	12	15	10	13	16	11	17	12	18
	Б	19	22	25	20	23	26	21	27	29	28

Додаткові умови:

Ставка ПДВ – згідно з чинною нормою

Таблиця 4.3. Річний обсяг випуску виробів А, од.

Передостання цифра № залі- кової книжки	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	1090	1190	1290	1390	1490	1590	1690	1790	1890	1990
2	1080	1180	1280	1380	1480	1580	1680	1780	1880	1980
3	1070	1170	1270	1370	1470	1570	1670	1770	1870	1970
4	1060	1160	1260	1360	1460	1560	1660	1760	1860	1960
5	1050	1150	1250	1350	1450	1550	1650	1750	1850	1850
6	1040	1140	1240	1340	1440	1540	1640	1740	1840	1840
7	1030	1130	1230	1330	1430	1530	1630	1730	1830	1830
8	1020	1120	1220	1320	1420	1520	1650	1720	1820	1820
9	1010	1110	1210	1310	1410	1510	1630	1710	1810	1810
0	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1640	1700	1800	1800

Таблиця 4.4. Річний обсяг випуску виробів Б, од.

Передостання цифра № залі- кової книжки	Остання цифра номера залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	1050	1100	1150	1200	1250	1300	1350	1400	1450	1500
2	1045	1095	1145	1195	1245	1295	1345	1395	1445	1495
3	1040	1090	1140	1190	1240	1290	1340	1390	1440	1490
4	1035	1085	1135	1185	1235	1285	1335	1385	1435	1485
5	1030	1080	1130	1180	1130	1280	1330	1380	1430	1480
6	1025	1075	1125	1175	1225	1275	1325	1375	1425	1475
7	1020	1070	1120	1170	1220	1270	1320	1370	1420	1470
8	1015	1065	1115	1165	1215	1265	1315	1365	1415	1465
9	1010	1060	1110	1160	1210	1260	1310	1360	1410	1460
0	1005	1065	1105	1155	1205	1255	1305	1355	1405	1455

ЛІТЕРАТУРА

1. Господарський кодекс України // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – С. 303 – 458.
2. Конституція України (Основний закон) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.
3. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 3. – С. 1064.
4. Про захист економічної конкуренції : Закон України // Голос України. – 2001. – № 37.
5. Про оплату праці : Закон України // Урядовий кур'єр. – 1995. – № 72 – 73.
6. Про ціни і ціноутворення : Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2013. – № 19–20. – Ст. 190.
7. Басовский Л. Е. Управление качеством / Л. Е. Басовский. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 211 с.
8. Белых Л. П. Реструктуризация предприятия / Л. П. Белых. – М.: ООО «Изд. ЮНИТИ-ДАНА», 2001. – 398 с.
9. Бойчик І. М. Економіка підприємства: навч. посібн. / І. М. Бойчик. – К.: Атіка, 2007. – 528 с.
10. Економіка виробничого підприємства: навч. посібн. / Й. М. Петрович, І. О. Будіщева, І. Г. Устінова та ін. ; за ред. проф. Й. М. Петровича. – 3-тє вид. випр. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. – 405 с.
11. Економіка і організація інноваційної діяльності : підручник / за ред. про. О. І. Волкова. – К.: Професіонал, 2004.
12. Економіка підприємства / за ред. І. М. Бойчук. – К. : Каравела; Львів : Новий Світ, 2000. – 292 с.
13. Економіка підприємства: зб. практ. задач і конкретних ситуацій / за ред. С. Ф. Покропивного. – К. : КДЕУ, 2000. – 327 с.
14. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С. Ф. Покропивного. – К. : КНЕУ, 2003. – 608 с.
15. Економіка підприємства: підручник / за ред. А. В. Шегди. – К.: Знання, 2006. – 615 с.
16. Економіка підприємства : підручник / І. О. Чаюн, Г. М. Богославець, Л. Л. Стасюк та ін. ; за заг. ред. проф. Н. М. Ушакової. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 569 с.
17. Котляров С. А. Экономика предприятия : учебн. пособ. / С. А. Котляров; под общ. ред. проф. Л. Г. Мельника. – Сумы : ИТД «Универ. кн.», 2002. – 632 с.
18. Крайник О.П., Барвінська Є.С. Економіка підприємства. Навчальний посібник / За редакцією Крайник О.П. — 2-ге вид. оновлене і доповнене — Львів: «Інтелект-Захід», 2005. – 296 с.
19. Кулішов В.В. Економіка підприємства: теорія і практика: Навч. Посібник. – К.: Ніка Центр, 2002. – 216 с.

20. Круш П. В. Економіка підприємства: навч. посібн. / П. В. Круш, В. І. Подвігіна та ін. – К: Ельга-Н ; КНТ, 2007. – 777 с.
21. Манів З. О. Економіка підприємства : навч. посібн. / З. О. Манів, І. М. Луцький. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2006. – 580 с.
22. Міщенко В. Я. Економіка виробничо-підприємницької діяльності / В. Я. Міщенко, П. А. Орлов, Е. Ф. Пеліхов. – К. : ІСТО, 1995. – 256 с.
23. Орлов П. А. Экономика предприятия : учебн. пособ. / П. А. Орлов, Т. П. Прохорова, Р. А. Коломиец и др.; [под общ.ред. П. А. Орлова]. – Х.: РИО ХГЭУ, 2000. – 400 с.
24. Фінанси підприємства : підручник / Л. О. Гуляєва, Н. А. Гринюк та ін. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 491 с.
25. Харів П. С. Економіка підприємства : збірник задач і тестів / П. С. Харів. – К.: Знання-Прес, 2001. – 301 с.
26. Чаюн І. О. Планування виробничої програми та її ресурсне забезпечення / І. О. Чаюн, І. Ю. Бондар. – К. : КНТЕУ, 2001. – 126 с.
27. Шаповал В. Економіка підприємства. Уведення в спеціальність / В. Шаповал. – Дніпропетровськ : ДУЕП, 2002. – 286 с.
28. Экономика : учебник / род ред. А. С. Булатова. – М. : БЕК., 1995. – 632 с.
29. Экономика предприятия / под ред. Л. Г. Мельник. – Сумы : Унив. кн., 2002. – 631 с.
30. Экономика предприятия : учебник / под ред. О. И. Волкова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 520 с.

Навчально-методичне видання

*Ольга Романівна Приймук
Ольга Володимирівна Пацьора*

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

**Методичні вказівки та завдання
до виконання контрольної роботи
для студентів напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»,
6.030506 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит»
та 6.030601 «Менеджмент» заочної форм навчання**

Відповідальний за випуск: *Пацьора О.В.*

Редактор Н.В. Щербак
Макет і верстка В.О. Андрієнко

Підписано до друку 05.06 2015 р. Формат 60x84.

Папір – офсетний. Друк – ризографія.

Зам. № 73/15. Наклад 100 прим.

Надруковано у видавництві ДЕТУТ

(Свідоцтво про реєстрацію від 27.12.07 р. Серія ДК № 3079)

03049, м. Київ – 49, вул. Миколи Лукашевича, 19